Párnahuzat

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	62.1286.1
Készítés ideje:	17. SZÁZAD VÉGE
Készítés helye:	Erdély
Anyag:	ezüst skófiummal hímzett; ritka szövésű vászon; selyemfonal
Technika:	kétoldalas, szakaszosan árnyalt lapos öl
Méretek:	hosszúság: 100 cm szélesség: 71 cm

A párnahaj mindkét lapjának három oldala hímzett. Az oldalakra merőlegesen, illetve a sarkokba állított virágbokrokat szalaggal átfont indák kapcsolják össze. A szimmetrikus elrendezésű virágszárak végein nagy méretű, stilizált gránátalmákat és tulipánokat találunk. A hímzés ritmikus növényi mustrája a nyugat-európai reneszánsz ornamentikájából eredeztethető, mely jelen esetben oszmán-török és magyar mintaelemekkel is keveredett. A díszítmény előzményeit 16. századi olasz és német csipke-, valamint hímzésmintakönyvekben lelhetjük fel annyi különbséggel, hogy a virágbokrok kapcsolódás nélkül sorakoznak egymás mellett. A csokrokat összekötő hullámzó inda elsőként Erdélyben, a pergamenre festett oklevelek díszítményein jelent meg, s onnan került át a hímzésekre. A csipkézett szélű gránátalmák és a fogazott szélű levelek oszmán-török hatásról árulkodnak, míg a vastag, húsos szirmú tulipánok és a virágtövek alatti szívek magyaros ízlésre vallanak. A virágcsokrok egy vagy több gyűrűvel való összekapcsolása az erdélyi úrihímzésű textíliák jellegzetes motívuma. A párnahaj kiérlelt, finom rajzolata és szakaszosan árnyalt hímzése alapján feltételezhető, hogy udvari hímzőműhelyben készülhetett. Stílusa alapján Bethlen Kata (1700- 1759) kelengyéjének egyik hasonló hímzésű párnahajával rokonítható.

Irodalom

- Szerk.: Udvarhelyi Erzsébet, Nagy Károly: *Fejedelemasszonyok és a vallásszabadság Erdélyben*. Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény, Veszprém, 2016. - Nr. 170.
- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 60. (Nyolczas Erika)
- Szerk.: Mikó Árpád, Verő Mária: *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16-17. század)*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2008. - Nr. VIII-2 (Erdei Lilla)
- László Emőke: *Magyar reneszánsz és barokk hímzések. Vászonalapú úrihímzések*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2001. - Nr. 84.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - textil 23.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/35.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 416.
- Radvánszky Béla: *Magyar családélet és háztartás a XVI-XVII. században. I. (Reprint)*. Helikon Kiadó, Budapest, 1986. - 105. kép
- *Historic Hungarian Costume From Budapest*. Whitworth Art Gallery (Manchester), Manchester, 1979. - Nr. 10.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum
dots.hu PDF generator